

**Powiatowy Urząd Pracy
w Cieszynie
ul. Kochanowskiego 8
43 – 400 Cieszyn**

**POWIATOWY URZĄD PRACY
W CIESZYNIE**

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE CIESZYŃSKIM
W 2009 ROKU**

Cieszyn, 12 marca 2010r.

Spis treści

WSTĘP.....	3
1. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW).....	5
1.1 Charakterystyka bezrobocia w powiecie cieszyńskim	6
1.2 Struktura bezrobocia wg zawodów.....	7
1.3 Napływ bezrobotnych według zawodów.....	10
2. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW).....	13
3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH.....	15
WNIOSKI	20

WSTĘP

W dobie gospodarki rynkowej szczególną uwagę należy poświęcić na dostosowanie systemu kształcenia do zmieniającego się zapotrzebowania pracodawców na kwalifikacje zasobów ludzkich. Realizowanie tego zamierzenia wymaga zastosowania sprawnego systemu informacyjnego opartego na weryfikacji i analizie bieżących danych dotyczących poziomu i struktury bezrobocia oraz ofert pracy.

W tym celu opracowano w Departamencie Rynku Pracy MGiP metodologię wyodrębniania zawodów deficytowych i nadwyżkowych. MZDiN jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu na prace i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowanie na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz. Dane te stanowią niezbędne informacje dla prawidłowego funkcjonowania systemu szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Celem opracowania jest systematyczne obserwowanie zjawisk zachodzących na cieszyńskim rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowaniu na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemów takich jak szkolenia bezrobotnych, pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe itp.

Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Opracowanie raportu zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwoli:

1. Określić kierunki i natężenie zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy (powiat cieszyński),
2. Stworzyć bazę informacyjną dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym (powiat cieszyński),
3. Określić odpowiednie kierunki szkolenia bezrobotnych, zapewniając większą efektywność organizowanych szkoleń,
4. Usprawnić poradnictwo zawodowe poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
5. Ułatwić realizację programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

Głównymi użytkownikami monitoringu są:

- powiatowe i wojewódzkie Urzędy Pracy,
- Ministerstwo Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej,
- Rządowe Centrum Studiów Strategicznych, w tym Międzyresortowy Zespół do Prognozowania Popytu na Pracę,
- Władze oświatowe wszystkich szczebli (MENiS, kuratoria oświaty),
- Dyrekcje szkół ponadgimnazjalnych oraz placówek naukowo-badawczych,
- Instytucje szkoleniowe,
- Inne zainteresowane organy rządowe, samorządowe oraz organizacje społeczno-polityczne.

Źródłem informacji do opracowania niniejszego raportu są:

- Załącznik 3 do sprawozdania MPiPS-01 – *„Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2009 roku”* oraz
- Załącznik 2 do sprawozdania MPiPS-01 – *„Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Stan za 2009 roku”*

Monitoring dotyczy 30 dużych grup zawodowych (kod 2 cyfrowy), 392 grup elementarnych (kod 4 cyfrowy) oraz 1707 zawodów i specjalności określonych w „Klasyfikacji zawodów i specjalności” wprowadzonej do stosowania Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania. Ponadto przy monitoringu należy uwzględnić również poziom i strukturę bezrobotnych oraz zgłaszanych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności, która obowiązuje na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Metodologia opracowania. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych została opracowana na podstawie 10 najliczniejszych zawodów w oparciu o następujące tablice:

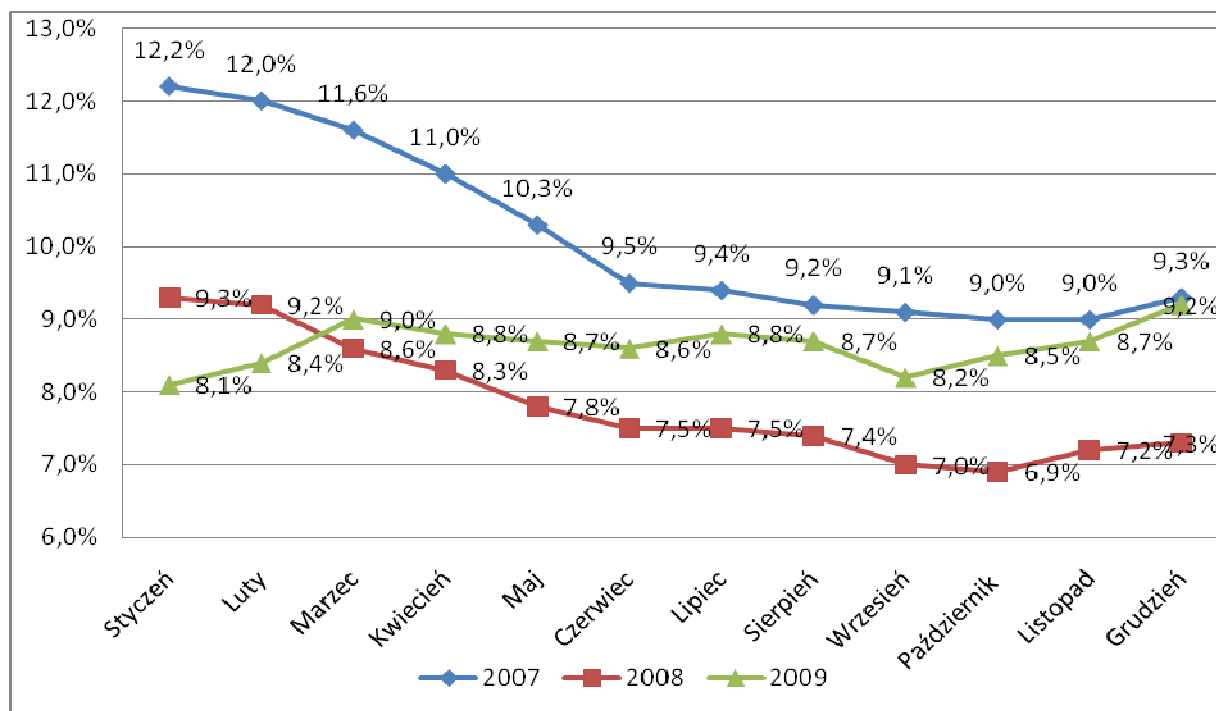
- ✓ Bezrobotni wg zawodów w powiecie cieszyńskim w 2009 roku,
- ✓ Struktura bezrobotnych według grup zawodów w powiecie cieszyńskim w 2009 roku,
- ✓ Napływ bezrobotnych według zawodów w powiecie cieszyńskim w 2009 roku,
- ✓ Struktura napływu bezrobotnych według grup zawodów w powiecie cieszyńskim w 2009 roku,
- ✓ Oferty pracy według zawodów w powiecie cieszyńskim w 2009 roku,
- ✓ Struktura ofert pracy według grup zawodów w powiecie cieszyńskim w 2009 roku,
- ✓ Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie cieszyńskim w 2009 roku,

- ✓ Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie cieszyńskim w 2009 roku,
- ✓ Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie cieszyńskim w 2009 roku,
- ✓ Bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w powiecie cieszyńskim w 2009 roku,
- ✓ Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD w powiecie cieszyńskim w 2009 roku,
- ✓ Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie cieszyńskim w 2009 roku ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty,

1. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Stopa bezrobocia na koniec 2009 roku w powiecie cieszyńskim wyniosła 9,2% (5 987 osób zarejestrowanych w PUP) i utrzymywała się na tym samym poziomie co w całym województwie śląskim, ale była niższa niż stopa całego kraju – 11,9%. W stosunku do grudnia 2008 roku wzrosła o 1,9 punktu procentowego i jest jednocześnie najwyższa od stycznia 2008r., kiedy to wynosiła 9,3%.

Wykres nr 1. Stopa bezrobocia w powiecie cieszyńskim na przestrzeni 2007, 2008 i 2009 roku

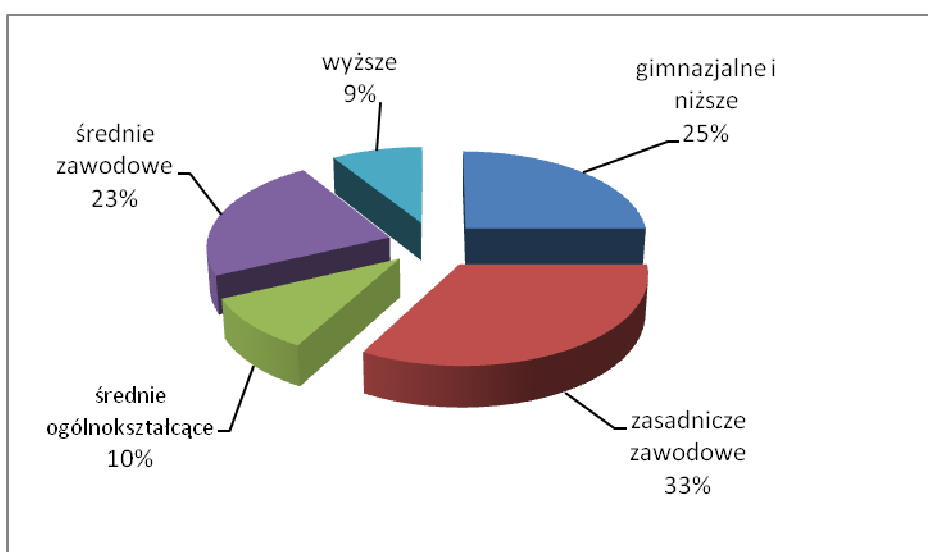

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie

1.1 Charakterystyka bezrobocia w powiecie cieszyńskim

Wśród osób bezrobotnych z terenu powiatu cieszyńskiego najczęściej posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe – 33% . Na wysokim poziomie utrzymuje się również udział osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 25%. Trzecią najliczniejszą grupę tworzą osoby z wykształceniem średnim zawodowym – 23%. Osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym stanowią 10% ogółu bezrobotnych. Najmniejszy odsetek w strukturze bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem wyższym – 9%.

Wykres nr 2. Struktura wykształcenia bezrobotnych w powiecie cieszyńskim (stan na koniec 2009 roku)

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie

Ponad połowę bezrobotnych stanowią kobiety (51%). W porównaniu do roku poprzedniego odsetek ten zmalał o 5 punktów procentowych. Osoby do 25 roku życia stanowią 21,6%, a osoby powyżej 50 roku życia – 21,2%. Osoby zarejestrowane powyżej 12 miesięcy stanowiły na koniec 2009 roku 18,8% z czego 55,6% to kobiety.

1.2 Struktura bezrobocia wg zawodów

Charakterystyka bezrobocia wymaga szczegółowego zbadania struktury bezrobotnych pod względem posiadanego zawodu. Dzięki temu możliwe będzie wykazanie zawodów, które posiada duża liczba bezrobotnych.

Tabela nr 1. Najliczniejsze zawody osób zarejestrowanych w PUP Cieszyn w 2009 roku (stan na 31.12.2009)

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba osób	Kobiety	% osób w danym zawodzie do ogółu bezrobotnych
1	"000000"	Bez zawodu	757	395	12,6
2	"522107"	Sprzedawca	378	340	6,3
3	"512201"	Kucharz	208	160	3,5
4	"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	193	158	3,2
5	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	161	124	2,7
6	"311502"	Technik mechanik	135	11	2,3
7	"743304"	Krawiec	124	123	2,1
8	"712102"	Murarz	115	4	1,9
9	"722204"	Ślusarz	111	8	1,9
10	"512202"	Kucharz małej gastronomii	94	56	1,6
11	"741201"	Cukiernik	90	82	1,5
12	"914103"	Robotnik gospodarczy	89	35	1,4
13	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	86	0	1,4
14	"311204"	Technik budownictwa	85	17	1,2
15	"724201"	Elektromonter [elektryk] zakładowy	70	6	1,1
16	"741203"	Piekarz	67	15	1,1
17	"512302"	Kelner	65	51	1,1
18	"722304"	Tokarz	65	20	0,9
19	"742204"	Stolarz	55	0	0,9
20	"244104"	Pedagog	54	44	0,9
Pozostałe			2985	1384	49,8
Razem			5987	3033	100

W powyższej tabeli przedstawiono zawody, które były najliczniej reprezentowane przez bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie na koniec 2009 roku. Pomijając bardzo dużą grupę osób „bez zawodu” liczącą 757 osób, które nie ukończyły żadnej szkoły ponadgimnazjalnej, bądź ukończyły liceum ogólnokształcące, najczęściej występującymi są zawody uzyskiwane po zakończeniu nauki na poziomie zasadniczym zawodowym oraz na poziomie średnim zawodowym. Do tych pierwszych należą m.in. sprzedawca, kucharz, krawiec, murarz, ślusarz oraz mechanik samochodowy.

W drugiej grupie najwięcej osób zdobyło zawód asystenta ekonomicznego, technika żywienia i gospodarstwa domowego, technika mechanika oraz technika budownictwa. Najczęściej spotykanym zawodem wymagającym uzyskania wyższego wykształcenia jest zawód pedagoga (reprezentowany przez 54 osoby znalazł się na 20 miejscu w rankingu).

Tabela nr 2. Najliczniejsze zawody bezrobotnych absolwentów w PUP Cieszyn w 2009 roku (stan na 31.12.2009)
– bezrobotni absolwenci zarejestrowani w PUP z wszystkich rodzajów szkół, nie tylko z powiatu cieszyńskiego –

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni absolwenci-razem	Bezrobotni absolwenci-kobiety	% osób w danym zawodzie do ogółu bezrobotnych
1	"000000"	Bez zawodu	75	53	16,2
2	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	26	19	5,6
3	"512202"	Kucharz małej gastronomii	23	14	5,0
4	"311502"	Technik mechanik	21	0	4,5
5	"522107"	Sprzedawca	16	13	3,4
6	"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	14	10	3,0
7	"723106"	Mechanik pojazdów samochodowych	13	0	2,8
8	"341501"	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	13	12	2,2
9	"311204"	Technik budownictwa	10	3	2,2
10	"311401"	Technik elektronik	10	0	1,9
11	"512201"	Kucharz	9	4	1,9
12	"724201"	Elektromonter [elektryk] zakładowy	9	0	1,7
13	"244104"	Pedagog	8	8	1,5
14	"742204"	Stolarz	7	0	1,5
15	"714103"	Malarz – tapeciarz	7	0	1,3
16	"743304"	Krawiec	6	6	1,3
17	"712102"	Murarz	6	0	1,3
18	"514102"	Fryzjer [zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich]	6	6	1,3
19	"241990"	Pozostali specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	6	4	1,3
20	"247901"	Specjalista administracji publicznej	6	5	1,3
Pozostałe			173	97	37,3
Razem			464	254	100

Podobna sytuacja jak wśród ogółu osób bezrobotnych panuje pośród absolwentów zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie. Widać tutaj różnice w kierunkach kształcenia wybieranych przez mężczyzn i kobiety.

Mężczyźni reprezentują zawody technika mechanika, mechanika pojazdów samochodowych, technika budownictwa, technika elektronika, elektryka itp. Kobiety zaś przeważają jeśli chodzi o kierunki ekonomiczne (technik ekonomista, specjalista ds. ekonomicznych, handlowiec, sprzedawca), gastronomiczne (technik żywienia i gospodarstwa domowego, kucharz, kelner), a także jeśli chodzi o zawód pedagoga czy specjalisty administracji publicznej. Zawody te w większości reprezentują kierunki kształcenia oferowane przez szkoły powiatu cieszyńskiego. Cały czas bardzo duża liczba absolwentów gimnazjów wybiera naukę w liceach ogólnokształcących nie dających w rezultacie kwalifikacji zawodowych, ale przygotowujących do dalszego kształcenia na różnych kierunkach oferowanych przez uczelnie wyższe.

Tabela nr 3. Najliczniejsze zawody osób zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy w PUP Cieszyn w 2009 roku (stan na 31.12.2009)

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni powyżej 12 m-cy -razem	Bezrobotni powyżej 12 m-cy -kobiety	% osób w danym zawodzie do ogółu bezrobotnych
1	"522107"	Sprzedawca	74	72	6,6
2	"000000"	Bez zawodu	53	26	4,7
3	"512201"	Kucharz	49	41	4,4
4	"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	43	39	3,8
5	"722204"	Ślusarz	31	2	2,8
6	"914103"	Robotnik gospodarczy	29	15	2,6
7	"743304"	Krawiec	28	28	2,5
8	"311502"	Technik mechanik	25	6	2,2
9	"712102"	Murarz	25	2	2,2
10	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	24	19	2,1
11	"741201"	Cukiernik	24	21	2,1
12	"512302"	Kelner	19	17	1,7
13	"722304"	Tokarz	18	8	1,6
14	"711101"	Górnik eksploatacji podziemnej	16	0	1,4
15	"311204"	Technik budownictwa	14	2	1,2
16	"741203"	Piekarz	14	4	1,2
17	"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	13	13	1,2
18	"341404"	Organizator usług hotelarskich [zawód szkolny: Technik hotelarstwa]	12	10	1,1
19	"913207"	Sprzątaczką	12	12	1,1
20	"743604"	Szwaczka	12	12	1,1
Pozostałe			591	277	52,5
Razem			1126	626	100

Pomimo zwiększenia się stopy bezrobocia w stosunku do końca 2008r., spadła ilość osób długotrwale bezrobotnych. Przyczyną tego może być po części zmiana przepisów dotycząca okresów niezdolności do podjęcia pracy spowodowanych stanem zdrowia bądź wyjazdami.

Zawody reprezentowane przez tą grupę przede wszystkim powiązane są z kierunkami kształcenia szkół w powiecie cieszyńskim (obecnie – m.in. sprzedawca, kucharz, asystent ekonomiczny, technik mechanik, oraz tymi przeszłymi – ślusarz, krawiec, cukiernik, tokarz). Pojawia się tu również zawód górnika, w którym pracowało w przeszłości wielu mężczyzn, a którzy odeszli z branży w okresie jej restrukturyzacji, nie umiając następnie odnaleźć się na lokalnym rynku pracy.

1.3 Napływ bezrobotnych według zawodów

W celu zaobserwowania tendencji obecnie panujących na lokalnym rynku pracy konieczne jest zwrócenie uwagi na istotną kwestię jaką jest napływ bezrobotnych na przestrzeni 2009 roku. Uzyskamy w ten sposób pełniejszy obraz zjawiska bezrobocia i jego struktury w badanym okresie.

Tabela nr 4. Napływ (całoroczna ilość rejestracji) bezrobotnych wg zawodów w powiecie cieszyńskim w 2009 roku (stan na 31.12.2009)

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Bezrobotne kobiety	% osób w danym zawodzie do ogółu bezrobotnych
1	"000000"	Bez zawodu	1529	741	14,6
2	"522107"	Sprzedawca	590	508	5,6
3	"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	391	345	3,7
4	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	315	227	3,0
5	"311502"	Technik mechanik	253	10	2,4
6	"512201"	Kucharz	249	163	2,4
7	"512202"	Kucharz małej gastronomii	210	118	2,0
8	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	188	0	1,8
9	"311204"	Technik budownictwa	185	42	1,8
10	"743304"	Krawiec	183	179	1,7
11	"722204"	Ślusarz	158	9	1,5
12	"712102"	Murarz	157	3	1,5
13	"341501"	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	137	113	1,3
14	"741201"	Cukiernik	130	118	1,2
15	"244104"	Pedagog	127	105	1,2
16	"723106"	Mechanik pojazdów samochodowych	126	0	1,2
17	"742204"	Stolarz	121	3	1,2
18	"914103"	Robotnik gospodarczy	119	35	1,1

19	"724201"	Elektromonter [elektryk] zakładowy	118	5	1,1
20	"514102"	Fryzjer [zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich]	101	96	1,0
Pozostałe			5099	2226	48,6
Razem			10486	5046	100

Największą grupę osób bezrobotnych, które rejestrowały się w ciągu 2009r. stanowią osoby bez zawodu - 1529 (14,6%). Osoby posiadające zawód sprzedawcy stanowią 5,6%. Duży jest też napływ osób z wykształceniem technik ekonomista bo około 3,7% ogółu osób rejestrujących się.

Tabela nr 5. Napływ (całoroczna ilość rejestracji) bezrobotnych absolwentów wg zawodów w powiecie cieszyńskim w 2009 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni absolwenci-razem	Bezrobotni absolwenci-kobiety	% osób w danym zawodzie do ogółu bezrobotnych
1	"000000"	Bez zawodu	250	179	17,4
2	"512202"	Kucharz małej gastronomii	75	43	5,2
3	"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	72	57	5,0
4	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	56	41	3,9
5	"341501"	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	43	37	3,0
6	"244104"	Pedagog	41	32	2,9
7	"311204"	Technik budownictwa	40	10	2,8
8	"311502"	Technik mechanik	38	0	2,6
9	"522107"	Sprzedawca	34	25	2,4
10	"514102"	Fryzjer [zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich]	30	29	2,1
11	"723106"	Mechanik pojazdów samochodowych	29	0	2,0
12	"311401"	Technik elektroniki	26	0	1,8
13	"223903"	Fizjoterapeuta	22	16	1,5
14	"512201"	Kucharz	20	7	1,4
15	"241915"	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	19	13	1,3
16	"312102"	Technik informatyk	18	3	1,3
17	"241912"	Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]	18	13	1,3
18	"311402"	Technik telekomunikacji	18	2	1,3
19	"241990"	Pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	16	13	1,1

20	"341404"	Organizator usług hotelarskich [zawód szkolny: Technik hotelarstwa]	15	12	1,0
Pozostałe			558	313	38,8
Razem			1438	845	100

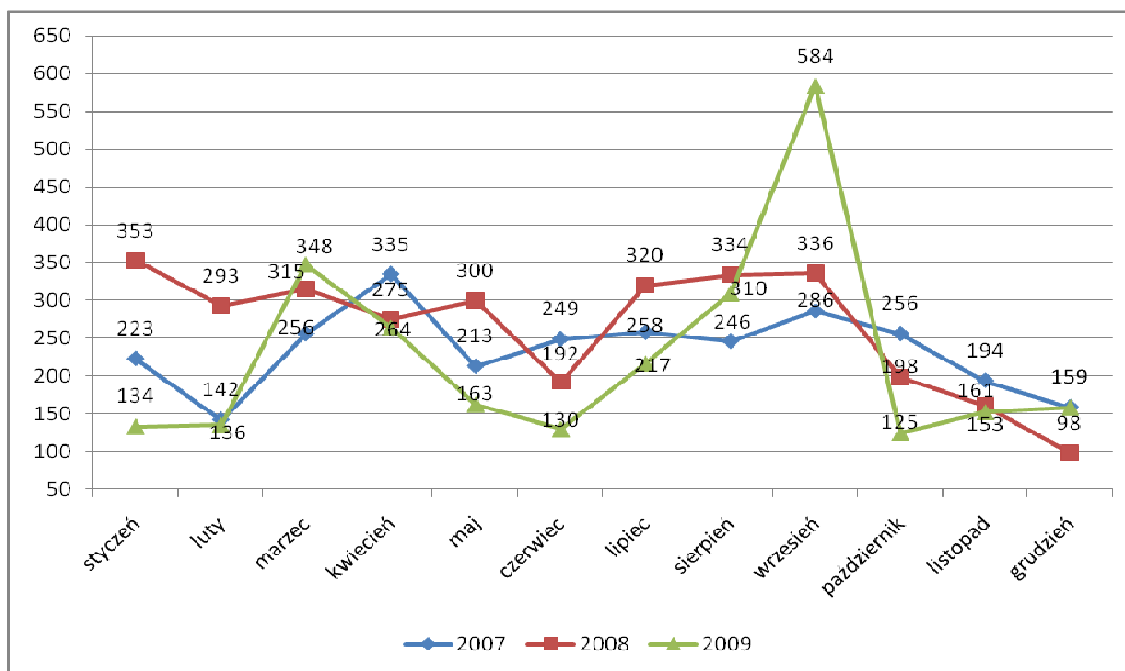
Wśród absolwentów najczęściej rejestrujących się nie posiada zawodu (17,4%). Dalej pojawiają się przede wszystkim osoby, które zdobyły wykształcenie zasadnicze zawodowe – kucharz małej gastronomii, sprzedawca, fryzjer oraz średnie zawodowe – technik ekonomista, technik żywienia i gospodarstwa domowego, handlowiec, technik budownictwa oraz technik mechanik.

Powyższa tabela obejmuje absolwentów kończących wszystkie rodzaje szkół nie tylko z terenu powiatu cieszyńskiego. W tabeli tej ujęte są również kilkakrotne rejestracje osób w PUP.

2. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Analiza popytu na pracę stanowi kolejny element prezentowanego rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Dostarcza cennych informacji o rynku pracy zarówno jego uczestnikom, jak i instytucjom, których działania są z nim powiązane bądź mają na niego wpływ. Mowa tu szczególnie o władzach samorządowych i instytucjach oświatowych.

Wykres nr 3. Liczba ofert pracy w powiecie cieszyńskim na przestrzeni 2007, 2008 i 2009 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie

Tabela nr 6. Oferty pracy wg zawodów w powiecie cieszyńskim w 2009 roku (stan na 31.12.2009)

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w 2009 roku
1	"823190"	Pozostali operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy	300
2	"522107"	Sprzedawca	151
3	"828205"	Monter osprzętu elektrotechnicznego	151
4	"829190"	Pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani	143
5	"914103"	Robotnik gospodarczy	92
6	"931301"	Robotnik budowlany	74
7	"512201"	Kucharz	62
8	"743304"	Krawiec	57
9	"512302"	Kelner	55
10	"723304"	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	48
11	"741105"	Ubojowy	45
12	"712102"	Murarz	43

13	"832302"	Kierowca samochodu ciężarowego	42
14	"515902"	Pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia]	40
15	"913207"	Sprzątaczką	38
16	"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	37
17	"341503"	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	36
18	"913204"	Pomoc kuchenna	30
19	"512301"	Bufetowy [barman]	29
20	"712301"	Cieśla	29
21	"331105"	Nauczyciel/instruktor praktycznej nauki zawodu	28
22	"223903"	Fizjoterapeuta	27
23	"932103"	Pakowacz	26
24	"713302"	Tynkarz	24
25	"811102"	Operator koparek i zwałowarek	23
26	"241912"	Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]	22
27	"514102"	Fryzjer [zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich]	22
28	"832101"	Kierowca samochodu osobowego	22
29	"713101"	Dekarz	21
30	"721203"	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	21
Pozostałe oferty			985
Razem			2723

W porównaniu do 2008r. o 407 miejsc zmniejszyła się ilość wolnych stanowisk zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie. Zmieniła się także charakterystyka ofert pracy.

W 2009r. nastąpił bardzo duży wzrost zapotrzebowania na osoby nie posiadające wysokich kwalifikacji zawodowych. Związane jest to m.in. z otwarciem na terenie naszego powiatu dwóch zakładów produkcyjnych i poszukiwaniem przez nie przede wszystkim pracowników produkcyjnych, którzy wymagane umiejętności nabywają w trakcie pierwszych tygodni zatrudnienia.

Duży spadek zapotrzebowania na nowych pracowników zanotowano w sektorze budownictwa. Na stanowiska murarzy, robotników budowlanych, tynkarzy, cieśli, dekarzy, zbrojarzy, monterów izolacji budowlanych zgłoszono 220 ofert pracy (o 283 mniej niż w 2008r.).

Zmniejszyła się również ilość wolnych miejsc pracy w sektorze handlowym i turystycznym. W stosunku do 2008r. o 131 wakatów mniej wpłynęło na stanowisko sprzedawcy, a o 87 łączna ilość ofert na stanowiska kucharzy, pomocy kuchennych barmanów i kelnerów.

3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Poniższą analizę przeprowadzono w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów, który został wyliczony na podstawie wzoru.

Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k ($W_{n,l}^k$)

$$W_{n,l}^k = \frac{\bar{O}_l^k}{\bar{B}_l^k}$$

gdzie:

\bar{O}_l^k , \bar{B}_l^k są określone wzorami (1) i (2)

$$\bar{O}_l^k = \frac{\sum_{i=1}^6 O_i^k}{12} \quad (1)$$

$$\bar{B}_l^k = \frac{\sum_{i=1}^6 B_i^k}{12} \quad (2)$$

gdzie:

O_i^k - liczba zgłoszonych ofert pracy w i-tym miesiącu w zawodzie k

B_i^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w i-tym miesiącu w zawodzie k

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,l}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,l}^k > 1,1$ to zawody deficytowe

Analizując sporządzony raport można zauważyć, iż spora grupa zawodów – 83, osiągnęła wskaźnik określony jako maksymalny. Po szczegółowych badaniach wynika, iż taką wartość wskaźnika przyjmują te zawody, w których w minionym roku zgłoszono oferty pracy, natomiast nie odnotowano w ewidencji bezrobotnych osób zarejestrowanych posiadających wymieniony zawód. Należy więc przyjąć, że są to zawody deficytowe.

Wśród 83 grup zawodów, które osiągnęły wskaźnik maksymalny znalazły się również takie, na które w ciągu roku wpłynęła tylko jedna oferta pracy, a także nie było osób zarejestrowanych

legitymujących się takim zawodem. W związku z tym nie należy traktować ich jako zawody deficytowe. Zgodnie z zaleceniami nie zostały one ujęte w tabeli.

Tabela nr 7. Zestawienie zawodów deficytowych w powiecie cieszyńskim w 2009 roku wg wskaźnika intensywności deficytu zawodów

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	"828205"	Monter osprzętu elektrotechnicznego	12,58	0,08	151,00
2	"331105"	Nauczyciel/instruktor praktycznej nauki zawodu	2,33	0,08	28,00
3	"721203"	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	1,75	0,08	21,00
4	"713501"	Monter/składacz okien	1,25	0,08	15,00
5	"815990"	Pozostali operatorzy urządzeń przetwórstwa chemicznego gdzie indziej niesklasyfikowani	1,25	0,08	15,00
6	"712901"	Konserwator budynków	1,17	0,08	14,00
7	"713302"	Tynkarz	2,00	0,25	8,00
8	"419190"	Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	1,33	0,17	8,00
9	"712501"	Meliorant	1,33	0,17	8,00
10	"742290"	Pozostali stolarze i pokrewni	1,25	0,25	5,00
11	"235908"	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	0,42	0,08	5,00
12	"713401"	Monter izolacji budowlanych	1,08	0,25	4,33
13	"244401"	Psycholog	0,58	0,17	3,50
14	"821107"	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	0,50	0,17	3,00
15	"829190"	Pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani	11,92	4,58	2,60
16	"341503"	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	3,00	1,17	2,57
17	"232117"	Nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych	0,42	0,17	2,50
18	"832302"	Kierowca samochodu ciężarowego	3,50	1,67	2,10
19	"712204"	Zbrojarz	0,50	0,25	2,00
20	"913303"	Prasowaczka [ręczna]	0,50	0,25	2,00
21	"713101"	Dekarz	1,75	0,92	1,91

22	"712301"	Cieśla	2,42	1,33	1,81
23	"913302"	Pracznia	0,75	0,42	1,80
24	"915202"	Dozorca	1,42	0,83	1,70
25	"712202"	Betoniarz zbrojarz	0,83	0,50	1,67
26	"721202"	Spawacz ręczny gazowy	1,58	1,08	1,46
27	"241390"	Pozostali specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	0,83	0,58	1,43
28	"913204"	Pomoc kuchenna	2,50	1,92	1,30
29	"232108"	Nauczyciel języka obcego	0,58	0,50	1,17
30	"233201"	Nauczyciel przedszkola	0,58	0,50	1,17

Pierwsze miejsce w tabeli zawodów deficytowych zajmują monterzy osprzętu elektrotechnicznego. Sytuacja ta jest związana z uruchomieniem na terenie naszego powiatu nowego zakładu produkcyjnego, który w przeciągu roku zgłosił zapotrzebowanie na kilkaset stanowisk produkcyjnych. Od kandydatów na przyszłych pracowników nie wymagano jednak żadnych kwalifikacji zawodowych, a jedynie doświadczenia zawodowego w pracy na linii produkcyjnej.

Drugim w kolejności zawodem deficytowym jest nauczyciel przedmiotów zawodowych. Wynika to z faktu poszukiwania przez szkoły osób z wykształceniem wyższym kierunkowym zgodnym z zawodem, którego miałyby nauczać, a także z uprawnieniami pedagogicznymi. W ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie brakuje takich osób, a warunki pracy oferowane przez szkoły nie są na tyle atrakcyjne, aby powodowały przechodzenie do nich wysoko wykwalifikowanych pracowników z sektora prywatnego.

Kolejnymi zawodami wartymi omówienia są zawody spawacza oraz kierowcy samochodów ciężarowych. Deficyt w tych zawodach spowodowany jest brakiem możliwości nabycia kwalifikacji do ich wykonywania poprzez ukończenie szkoły. Brak kandydatów na zgłaszane wolne miejsca pracy jest niwelowany przez organizowanie kursów, podczas których osoby bezrobotne nabywają potrzebne umiejętności oraz uprawnienie.

Duże deficyty występują również w zawodach budowlanych (tynkarz, monter izolacji budowlanych, monter okien, zbrojarz, cieśla, dekarz). Na oferty te kierowane są jednak osoby, które posiadają umiejętności nabyte podczas pracy w sektorze budowlanym.

W większości wymienionych w tabeli zawodach deficytowych pracodawcy zatrudniają na dane stanowiska osoby, które nie koniecznie wyuczone są w danym zawodzie ale posiadają kursy czy umiejętności, których poszukuje pracodawca. Dodatkowo w większości przypadków nie ma szkół kształcących w tych zawodach i aby je wykonywać potrzebne jest doświadczenie zawodowe lub specjalistyczne szkolenia, które osoby bezrobotne mogą nabywać m.in. za pośrednictwem Urzędu Pracy, czy przyuczenie przez pracodawców już w trakcie okresu zatrudnienia bądź staży.

Tabela nr 8. Zestawienie zawodów nadwyżkowych w powiecie cieszyńskim w 2009 wg wskaźnika intensywności nadwyżki zawodów

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0	26,25	0
2	"244104"	Pedagog	0	10,58	0
3	"321208"	Technik rolnik	0	7,00	0
4	"341404"	Organizator usług hotelarskich	0	6,75	0
5	"711101"	Górnik eksploatacji podziemnej	0	6,75	0
6	"241990"	Pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	0	6,67	0
7	"723390"	Pozostali mechanicy – monterzy maszyn i urządzeń	0	4,83	0
8	"714103"	Malarz – tapeciarz	0	4,75	0
9	"613101"	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	0	4,58	0
10	"241915"	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	0	4,42	0
11	"311913"	Technik technologii odzieży	0	3,67	0
12	"512202"	Kucharz małej gastronomii	0,08	17,5	0,01
13	"341902"	Asystent ekonomiczny	0,17	32,58	0,01
14	"311502"	Technik mechanik	0,17	21,08	0,01
15	"311401"	Technik elektronik	0,08	5,42	0,02
16	"312102"	Technik informatyk	0,08	5,17	0,02
17	"311204"	Technik budownictwa	0,33	15,42	0,02
18	"724190"	Pozostali elektromechanicy	0,08	3,75	0,02
19	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	0,42	15,67	0,02
20	"723106"	Mechanik pojazdów samochodowych	0,33	10,5	0,03
21	"724201"	Elektromonter [elektryk] zakładowy	0,33	9,83	0,03
22	"741201"	Cukiernik	0,58	10,83	0,05
23	"714101"	Malarz budowlany	0,25	4,08	0,06
24	"722304"	Tokarz	0,5	7,58	0,07
25	"742204"	Stolarz	0,67	10,08	0,07
26	"722204"	Ślusarz	0,92	13,17	0,07
27	"741203"	Piekarz	0,75	7,75	0,1
28	"721303"	Błacharz samochodowy	0,58	6	0,1
29	"343101"	Pracownik administracyjny	0,42	4,25	0,1
30	"341501"	Handlowiec	1,33	11,42	0,12

Zawody deficytowe to zawody reprezentowane przez dużą ilość bezrobotnych, na które nie wpływają oferty pracy. Pierwszym w rankingu jest zawód technika żywienia i gospodarstwa domowego. Pomimo braku zgłaszanego zapotrzebowania, osoby posiadające kwalifikacje w tym zawodzie podejmują zatrudnienie w branży gastronomicznej i turystycznej na stanowiskach kucharzy, barmanów czy kelnerów. Podobnie jest z innymi zawodami nadwyżkowymi. Asystenci ekonomiczni, technicy mechanicy, technicy budownictwa, pedagodzy, technicy informatycy to grupy, które znajdują zatrudnienie na stanowiskach zbliżonych do posiadanych kwalifikacji. Często mając trudności w znalezieniu zatrudnienia w swoim wyuczonym zawodzie, osoby bezrobotne decydują się na podnoszenie kwalifikacji poprzez dalsze kształcenie czy przekwalifikowanie umożliwiające zdobycie bardziej poszukiwanych umiejętności. Niektóre zawody wręcz tego wymagają, trudno bowiem znaleźć zatrudnienie na naszym terenie w sektorze rolniczym, odzieżowym bądź na stanowisku cukiernika przemysłowego.

WNIOSKI

W 2009 roku rozpoczęła się tendencja zwyżkowa poziomu bezrobocia i na koniec grudnia zarejestrowanych było 5987 osób bezrobotnych, co daje stopę bezrobocia na poziomie 9,2%. W porównaniu do grudnia 2008r. nastąpił wzrost o 1,9 punktu procentowego. Porównawczo stopa bezrobocia w Polsce wyniosła 11,9%, w województwie śląskim 9,2%.

Od 1998 roku liczba ofert zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy systematycznie wzrastała. Sytuacja ta zmieniła się jednak w 2009r., kiedy to zgłoszono zapotrzebowania na 2723 stanowiska (o 407 mniej niż rok wcześniej). Rynek pracy w powiecie cieszyńskim charakteryzuje się dużą sezonowością zatrudnienia związaną z działalnością sektorów: turystycznego oraz budowlanego i to w nich najczęściej znajdują zatrudnienie osoby bezrobotne. Dodatkowo w związku z uruchomieniem dwóch nowych zakładów produkcyjnych i zgłoszonym zapotrzebowaniem na pracowników linii produkcyjnej, większe szanse zatrudnienia miały osoby bez kwalifikacji zawodowych. Najmniej ofert pracy wpływa dla osób z wykształceniem wyższym, które jednocześnie stanowią najmniejszą grupę osób zarejestrowanych. Najczęściej wykazują się większą aktywnością w poszukiwaniu zatrudnienia, często korzystając przy tym ze staży, szkoleń oraz wnioskując o jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

W powiecie cieszyńskim stopa bezrobocia obecnie ciągle wzrasta, a w ewidencji osób zarejestrowanych blisko 20% stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Powiatowy Urząd Pracy za pomocą form takich jak: szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne czy staże prowadzi aktywizację osób bezrobotnych w celu maksymalizowania zatrudnialności. Urząd w celu urealnienia wymagań stawianych kandydatom do pracy prowadzi również poradnictwo zawodowe dla pracodawców.

W chwili obecnej pracodawcy najchętniej zatrudniają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub posiadające doświadczenie zawodowe. Coraz częściej zgłaszają też zapotrzebowanie na pracowników nie posiadających wyuczonego zawodu, decydując się tym samym, aby nabywali oni potrzebne umiejętności w trakcie wykonywania powierzonych obowiązków. Bezrobotni coraz częściej korzystają z ofert szkoleń oraz staży organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy, dzięki czemu uzyskują nowe kwalifikacje zawodowe i stają się bardziej konkurencyjni na rynku pracy. Struktura bezrobotnych ulega zmianom, a Urząd Pracy wciąż aktywnie uczestniczy we wspieraniu procesów na lokalnym rynku pracy, tak by do pracodawców trafiali kandydaci zainteresowani zatrudnieniem i jednocześnie posiadający kwalifikacje dopasowane do oczekiwań stawianych na lokalnym rynku pracy.

Sporządził:

Arkadiusz Grygierek

Pośrednik Pracy I stopnia